

Preprečevanje prometnih nesreč s težkimi tovornimi vozili¹

Prometna varnost je prednostna naloga prometne politike Evropske unije. Čeprav so zanjo skupaj odgovorni državni organi, gospodarske družbe in javnost, morajo gospodarske družbe in zaposleni v dejavnosti cestnega tovornega prometa prevzeti glavno vlogo. Ta bilten predstavlja nekatera osnovna načela dobre prakse za dejavnost cestnega tovornega prometa.

Prometna varnost je sestavni del politike kakovosti uspešnih podjetij

V EU se vsako leto v prometnih nesrečah ubije približno 800 voznikov tovornih vozil, zaradi česar je to postal nevaren poklic². Vsi zaposleni, vključno z vozniki v cestnem tovornem prometu, imajo pravico do varnega in zdravega delovnega okolja.

Prometne nesreče povzročajo gospodarskim družbam dodatne stroške; tiste, ki so sprejele prometno-varnostno politiko, imajo zaradi tega na splošno nižje stroške poslovanja. Poleg tega prometne nesreče s težkimi tovornimi vozili škodijo ugledu dejavnosti cestnega tovornega prometa.

Prav zato si morajo gospodarske družbe, ki opravljajo prevoze v cestnem prometu, prizadevati za zmanjšanje tveganj za voznike.

Varnostni vidiki poslovanja

Evropski pristop k varnosti in zdravju pri delu vključuje ocenjevanje tveganja in izvajanje preventivnih ukrepov, pri čemer ima prednost odpravljanje tveganj pri viru. Ta načela je treba uporabiti pri izvajanju načrta za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu v cestnem tovornem prometu, ki zajema vozila in njihovo opremo, zaposlene in načrtovanje poslovanja. Vzpostaviti je treba poseben register za spremljanje vseh nezgod pri delu. Te se lahko potem analizirajo v okviru ocene tveganja in nato določijo najprimernejši načini za ukrepanje.

Načrt za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu mora obsegati:

- določitev strokovnega delavca za varnost in zdravje pri delu v gospodarski družbi;
- posvetovanje z zaposlenimi in sistem za komuniciranje znotraj gospodarske družbe, ki zaposlenim omogoča posredovanje predlogov;
- posebno usposabljanje za zaposlene, še posebej voznike;
- upoštevanje obnašanja vsakega posameznega zaposlenega glede prometne varnosti;
- vzdrževanje tovornjakov in opreme;
- upoštevanje cestno-prometnih predpisov ter zahtev, ki se nanašajo na tahografe in čas vožnje.

Posamezne direktive in uredbe za cestni tovorni promet vsebujejo določbe, ki urejajo čas vožnje, nadzorno opremo, preglede vozil in vozniška dovoljenja.

Varnostni vidiki poslovnih odnosov

Gospodarske družbe si lahko prizadevajo za večjo varnost tudi pri poslovnih odnosih, na primer:

- Vaše stranke se morajo zavedati, da se zavzimate za prometno varnost; spodbujajte jih, da se bodo tudi same začele zanimati za to. Ne sprejemajte odločitev, ki bi lahko slabo vplivale na prometno varnost, kot so čas trajanja vožnje in počitki ali preobremenjenost vozil.
- Postopke za zagotavljanje prometne varnosti vključite tudi v druga področja, na primer v sistem kakovosti ali v trženje in jih izkoristite v komercialne namene.

Sodelovanje z lokalnimi oblastmi

Prevozniške gospodarske družbe lahko svojo strokovnost kažejo tako, da določijo standarde za svoje zaposlene in da spodbujajo izboljšave prometne varnosti na območju, kjer imajo sedež.

Sodelujte z lokalnimi organi pri izboljšavah ali pri sprejemanju varnostnega načrta, ki lahko vsebuje tudi listino o lokalni prometni varnosti. Dajte pobudo in izpostavite vse težave ali morebitne izboljšave prometne varnosti.

Tudi vozniki sami lahko uporabijo svoje strokovno znanje in se vključijo v izboljševanje prometnih sistemov, znakov in signalizacije, v obveščanje javnosti in v izobraževanje mladih.

KONTROLNA LISTA DELODAJALCEV V ZVEZI Z DOBRO PRAKSO

- Oblikujte dokument o varnostni politiki in napotkih za vaše voznike in samozaposlene voznike, ki jih najemate.
- Voznik in vsi sopotniki v vozilu morajo uporabljati varnostni pas.
- Kupujte vozila, ki so opremljena z najboljšimi varnostnimi napravami, kot so varnostni pasovi, zračne blazine, varnostni lok za voznikovim sedežem, ABS zavorni sistem, naprave za varno nakladanje, oprema za odpravljanje mrtvih kotov itd.
- Določite postopke za ustrezno vzdrževanje vaših vozil.
- Določite take urnike, ki voznikom dajejo dovolj časa, da upoštevajo omejitve hitrosti in se izognejo prometnim konicam. Če imajo vozila nameščene naprave za omejevanje hitrosti, se prepričajte, da niso namerno pokvarjene.
- Upoštevajte vreme in slabe razmere pri določanju urnikov.
- Uporabljajte varne cestne poti, predvsem avtoceste.
- Preverjajte, ali vozniki upoštevajo varnostne in zakonske omejitve glede trajanja vožnje.
- Nakladanje je lahko utrujajoče. Če je le mogoče, naj bo za razkladanje zadolženo drugo usposobljeno osebje in ne vozniki. Načrtujte počitek za voznike, ki morajo nakladati in voziti.
- Zaposlujte ustrezno usposobljene voznike. Preverite njihova vozniška dovoljenja in njihove psihofizične sposobnosti.
- Prepričajte se, da vozniki poznajo varne načine vožnje, da preverjajo varnost vozila, da znajo uporabljati varnostne sisteme vozila in da znajo varno nakladati na vozilo. Načrtujte redno usposabljanje in redno obveščanje.
- Oblikujte jasno politiko nadzora nad zlorabo alkohola in drugih prepovedanih substanc.
- Zagotovite varno uporabo prenosnega telefona.
- Vsaka lista o lokalni prometni varnosti in pravila prometne varnosti naj postanejo sestavni del vašega programa za varnost. Prispevajte k njihovem razvoju.
- Tudi če najemate voznike z lastnimi vozili, lahko še vedno določite standarde za vzdrževanje vozil, varnostne sisteme, uporabo varnostnega pasu, usposabljanje in izkušnje ipd. Urniki voženj, poti itd. in varnostni postopki bodo pogosto posredno ali neposredno pod vašim nadzorom.

¹ Op.: Ta bilten ne obravnava zahtev za prevoz nevarnih snovi.

² CARE – Evropska baza podatkov o prometnih nesrečah.

Vozniki težkih tovornih vozil so tudi strokovnjaki za prometno varnost

Nesreče s težkimi tovornimi vozili imajo lahko izjemno hude posledice.

Vaša lastna varnost kot poklicnega voznika ter varnost drugih uporabnikov cest je pogosto odvisna od vašega odnosa in od vašega ravnanja za volanom. Obvezno morate sodelovati z vašim delodajalcem pri razreševanju vprašanj v zvezi z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu. Dolgoročni cilj je odpraviti vse vzroke za hude nesreče in nesreče s smrtnim izidom na evropskih cestah. Pri doseganju tega cilja imate kot voznik pomembno vlogo.

Odgovorna udeležba v cestnem prometu pomeni:

- predvidevanje potencialno tveganih situacij in ustrezno reagiranje;
- ustrezno ravnanje v nevarnih situacijah oziroma ko dejansko pride do prometne nesreče;
- uporaba neagresivnega in previdnega načina vožnje ter obravnavanje ostalih uporabnikov cest na vljuden, spoštljiv in uvideven način, tudi kadar so drugi krivi.

Na tak način boste pripomogli k svoji varnosti, zmanjšali stres in dokazali svojo strokovnost.

© www.freefoto.com

Uvidevna in strokovna vožnja

Upošteвайте varnost tudi takrat, ko načrtujete svojo vožnjo. Če je le mogoče, uporabljajte najmanj naporne in najmanj nevarne poti, po možnosti avtoceste.

Če se ne morete izogniti območjem z gostim prometom, se skušajte izogniti vsaj prometnim konicam, tako da ustrezno načrtujete svoje odmore in počitke.

Upošteвайте varnostno razdaljo. Hitrost prilagodite omejitvam glede na vrsto ceste, gostoto prometa, vidljivost in vremenske razmere.

Na avtocestah vedno nakažite spremembo voznega pasu vnaprej, da ne bodo vozniki za vami nepripravljeni. Če je promet redek in se pripravljate na daljše prehitavanje, ne ovirajte voznikov, ki se vam približujejo od zadaj, in po potrebi počakajte s prehitvanjem.

Če se je na cestah nižje kategorije za vami naredila daljša kolona, omogočite voznikom osebnih avtomobilov, da vas prehitijo.

Bodite pozorni na najbolj ranljive prometne udeležence, še posebej v naseljih: kolesarje, pešce, otroke in starejše.

KONTROLNA LISTA VOZNIKOV V ZVEZI Z DOBRO PRAKSO

- Upošteвайте varnostna navodila.
- Vedno uporabljajte varnostni pas. Druge delavce lahko prevažate le, če je za vsakega na voljo varnostni pas. Upošteвайте hitrostne omejitve in hitrost prilagajajte vremenskim razmeram.
- Ne nadaljujte z vožnjo, če ste utrujeni. Imejte redne odmore. Pojdite ven iz kabine na svež zrak. Ne jemljite poživil za premagovanje utrujenosti.
- Vedno upoštevajte lokalne prometne razmere in predpise glede trajanja vožnje.
- Prilagodite svoj sedež tako, da boste sedeli čim bolj zravnano in da boste uporabljali naslon za glavo. Na tak način se boste izognili povratnim udarcem v primeru prometne nesreče.
- Seznanite se s postopki za vzdrževanje vašega vozila in se prepričajte, da je vozilo v dobrem stanju. Ali so stekla in ogledala čista? Ali so pnevmatike, zavore, volan in luči v dobrem stanju?
- Ne vozite pod vplivom alkohola ali prepovedanih substanc oziroma zdravil, ki lahko vplivajo na vašo vožnjo. Držite se navodil in se posvetujte z vašim zdravnikom, če ste v dvomih.
- Kajenje med vožnjo lahko povzroča zaspanost zaradi ogljikovega dioksida, ki izpodriva kisik v kabini, in zaradi povečanega ogljikovega monoksida v voznikovi krvi.
- Ne uporabljajte kahalnikov na tekoči plin ali ogljik v kabini, saj lahko nastane takšna koncentracija ogljikovega monoksida, ki lahko povzroči tudi smrt.
- Iz kabine stopajte na varen način, še posebej če je vidljivost slaba ali če čutite utrujenost v nogah.
- Prepričajte se, da je vaš tovor enakomerno razmeščen in ustrezno pritrjen. S samim tovorom ravnajte na varen način, da ne bo npr. padel na vas.
- V kabini naj ne bo prosto stoječih predmetov, ki bi se lahko pri zaviranju prevrnili in povzročili poškodbe.
- Sovozniki, ki počivajo na ležiščih, morajo biti privezani.
- Pogleda skozi stekla ne smejo zastirati obeski ali nalepke na njih.
- Svojega vozila ali prikolice ne parkirajte tako, da bi ovirali promet ali vidljivost drugim voznikom oziroma pešcem.
- Ustrezno zavarujte vozilo pred premikanjem.
- Jejte redno in zdravo.

Kje dobite več informacij:

- Naslov spletne strani Agencije je: <http://osha.eu.int>. Ta stran ima povezave do spletnih strani držav članic, kjer lahko najdete nacionalno zakonodajo o varnosti in zdravju pri delu.
- Direktive in uredbe EU so na voljo v bazi podatkov evropskega pravnega reda Eurolex: <http://europa.eu.int/eur-lex/>. Direktive se ne uporabljajo neposredno, temveč jih vsaka država članica prevzame v svojo nacionalno zakonodajo in izvaja v skladu s svojim pravnim sistemom. Direktive določajo minimalne zahteve, medtem ko države članice lahko določijo strožje zahteve. Veliko jih tudi izdelata smernice in kodekse ravnanja.
- Informacije Generalne direktije Evropske unije za energijo in promet so na voljo na naslednjem naslovu: http://europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/index_en.html.